

KALA- JA RIISTARAPORTTEJA nro 408

Anssi Ahvonen
Asmo Honkanen

Kalatalousbarometri 2007:
Yritysten taloudelliset näkymät

Summary: Fishery Barometer 2007 -
Economic Outlook of Finnish Fishery Enterprises

Helsinki 2007

Julkaisija

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos

Julkaisu-aika

Huhtikuu 2007

Tekijät

Anssi Ahvonen ja Asmo Honkanen

*Julkaisun nimi***Kalatalousbarometri 2007: Yritysten taloudelliset näkymät**

Summary: Fishery Barometer 2007 – Economic Outlook of Finnish Fishery Enterprises

Julkaisun laji

Tutkimusraportti

Projektin nimi ja numero

Kalatalousbarometrit (313 120)

Tiivistelmä

Julkaisussa tarkastellaan kalatalouselinkeinon talouskehitystä ja –näkyviä vuonna 2007. Yrityksiltä tiedusteltiin arviota mm. yleisestä taloudellisesta tilanteesta, tuotteiden menekistä, kustannuksista, hinnoista sekä investointi- ja vientitilanteesta verrattaessa nykytilaa aiempaan ja tulevaan 12 kuukauden jaksoon. Yritykset jakautuivat toimialoittain kalastukseen, kalanviljelyyn, kalanjalostukseen sekä kalan tukku- ja vähittäiskauppaan. Tuloksia on verrattu vuosien 2000-2006 vastaaviin tuloksiin.

Koko elinkeinon yhteinen kehitysindikaattori osoitti helmikuussa 2007, että kalatalousyritysten taloudellinen tilanne oli kehittynyt myönteisesti edellisen 12 kuukauden aikana. Liikevaihtopainotettu kehitysindikaattori oli edellisvuoden tapaan vahvasti positiivinen. Lukumääräpainotettu indikaattori oli kehittynyt maltillisesti. Taloudellisen tilanteen uskottiin yleisesti edelleen kohentuvan seuraavan vuoden aikana. Liikevaihtopainotetut arviot toteutuneesta kehityksestä ja tulevaisuudennäkymistä olivat myönteisempiä kuin yritysmäärällä painotetut arviot. Liikevaihtopainotetut tulokset korostavat kaikkein suurimpien yritysten näkemyksiä.

Kaikkien toimialojen liikevaihtoilla painotetut näkemykset toteutuneesta kehityksestä olivat myönteisiä. Eriyisen myönteistä kehitys oli tukkukaupan, kalanviljelyn ja -jalostuksen sektoreilla. Liikevaihtopainotetut odotukset tulevalle 12 kuukaudelle olivat jalostuksessa ja tukkukaupassa voimakkaan myönteisiä. Kalastuksessa, kalanviljelyssä ja vähittäiskaupassa odotukset oli maltillisempia kuin edellisvuonna, mutta edelleen positiivisia.

Kalatalouden yritysbarometri on osa laajempaa barometritutkimusta, jossa on selvitetty samaan aikaan kalatalousyritysten ja kuluttajien näkemyksiä kalataloudesta, kalatuotteista sekä niihin kohdistuvista odotuksista. Tässä esitetyt tulokset perustuvat 320 yrityksen haastatteluun. Tiedot kerätään puhelinhaastatteluilla helmikuussa kerran vuodessa.

Asiasanat

Barometri, kalatalous, elinkeino, luottamusindikaattori

Sarjan nimi ja numero

Kala- ja riistaraportteja 408

ISBN

978-951-776-558-9

ISSN

1238-3325

Sivumäärä

28 s.

Kieli

Suomi

*Hinta**Luottamuksellisuus*

Julkinen

Taitto

Ympäristötutkimus Yrjölä Oy

Paino

KopioNiini oy, Helsinki

*Jakelu*Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos
PL 2, 00791 Helsinki*Kustantaja*

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos

Puh. 0205 7511 Fax 0205 751201

1. JOHDANTO	1
2. AINEISTO JA MENETELMÄT	1
2.1 PERUSJOUKKO JA OTOS	1
2.2 TIEDONKERUUJÄRJESTELMÄ	2
2.3 AINEISTON KÄSITTELY JA ESITYSTAVAT	3
2.4 TULOSTEN LUOTETTAVUUS	4
3. TULOKSET	4
3.1 KALATALOUSELINKEINO	4
3.2 KALASTUS	7
3.3 KALANVILJELY	11
3.4 KALANJALOSTUS	15
3.5 KALAN TUOKKAUS	19
3.6 KALAN VÄHITTÄISKAUPPA	23
4. SUMMARY: FISHERY BAROMETER 2007 - ECONOMIC OUTLOOK OF FINNISH FISHERY ENTERPRISES ...	27
5. KIRJALLISUUS	27

1. JOHDANTO

Kalatalousbarometri 2007: *Yritysten taloudelliset näkymät* tarkastelee kalatalouselinkeinon talousnäkömiä ja -kehitystä helmikuussa vuonna 2007. Tulokset perustuvat yhteensä 320 yrityksen puhelinhaastatteluun. Tuloksia verrataan edellisinä vuosina kerättyihin vastaaviin tietoihin (Ahvonen & Honkanen 2000, 2002, 2004 sekä Honkanen & Ahvonen 2001, 2003, 2005, 2006).

Yrityksiltä tiedusteltiin arviota mm. yleisestä taloudellisesta tilanteestaan, tuotteiden menekistä, kustannuksista, hinnoista sekä investointi- ja vientitilanteesta. Nykytilaa verrattiin aiempaan 12 kuukauden jaksoon sekä odotuksiin tulevasta 12 kuukauden jaksosta. Kalatalouden toimialoista tarkastelussa ovat kalastus, kalanviljely, kalanjalostus sekä kalan tukku- ja vähittäiskauppa.

Tulokset jakautuvat kahteen osaan. Ensiksi tarkastellaan kaikkia toimialoja yhdessä kehitys- ja luottamusindikaattoreilla. Ne kuvaavat yritysten

toteutunutta taloudellista kehitystä ja odotuksia tulevasta kehityksestä.

Toiseksi tarkastellaan kutakin toimialaa omana kokonaisuutenaan yritystalouden näkökulmasta. Toimialakohtaiset tulokset esitetään erikseen pienille yrityksille (liikevaihto alle 168 067 €, aikaisemmin 1,0 miljoonaa mk) ja näitä suuremmille yrityksille.

Kalatalouden yritysbarometri on osa laajempaa barometritutkimusta. Siinä on selvitetty samaan aikaan sekä kalatalousyritysten että kuluttajien näkemyksiä kalataloudesta, kalatuotteista sekä niihin kohdistuvista odotuksista. Vuonna 2007 kuluttajatietoja ei kerätty, joten raportti *Elinkeino ja kuluttajat* (vrt. esim. Ahvonen & Honkanen 2003) ei ilmesty vuonna 2007. Hankkeeseen liittyy myös menetelmätutkimusta (esim. Godenhjelm ym. 2005).

2. AINEISTO JA MENETELMÄT

2.1 PERUSJOUKKO JA OTOS

Tutkimusperusjoukon muodostivat Tilastokeskuksen yritysrekisterissä vuoden 2007 alussa olleet kalatalousalan yritykset, joiden liikevaihto oli yli 8 303 euroa (aikaisemmin 50 000 mk). Tutkimusperusjoukkoon kuului yhteensä 806 yritystä tai elinkeinonharjoittajaa. Tutkimusperusjoukon yritykset ositettiin viiteen toimialaan: kalastus, kalanviljely, kalanjalostus, kalatukkukauppa ja kalan vähittäiskauppa. Yritykset jaettiin kahteen liikevaihtoluokkaan: alle ja yli 168 067 euroa (aikaisemmin miljoona markkaa). Ositteita oli yhteensä 10 ja otoskoko oli 430. Otoksesta poistettiin ylipeittone yritykset, jotka olivat lopettaneet toimintansa tai joita ei yhteystiedoista huolimatta voitu tunnistaa (taulukko 1).

Lopulliseen netto-otokseen kuului 411 yritystä, joista haastatteluihin osallistui 77,9 prosenttia (taulukko 1). Otos kiintiöitiin, jotta kaikista ositteista saatiin riittävä määrä havaintoja osittekohtaiseen tarkasteluun. Vuoden 2007 otokseen tehtiin rotaatio, jossa vuoden 2006 otoksesta (Honkanen & Ahvonen 2006) uudistettiin 1/5. Rotaation lisäksi otos ja perusjoukko ovat uusiutuneet uusien ja poistuneiden yritysten sekä ositesiiirtymien vuoksi. Vastanneiden yritysten osuudet toimialoittain ja liikevaihtoluokittain on esitetty taulukossa 2.

Taulukko 1. Tutkimusperusjoukko, otos ja haastateltujen yritysten määrä vuonna 2007.

	Yritykset	
	N	%
Tutkimusperusjoukko	806	100,0
Otos	430	53,3
Ylipeitto	19	(4,4)
Netto-otos	411	100,0
Kato	91	22,1
- ei tavoitettu	25	6,0
- kieltäytyi	42	10,2
- muu syy	24	6,0
Haastateltuja	320	77,9

Taulukko 2. Haastateltujen yritysten osuudet (% netto-otoksesta) ja lukumäärät (n) sekä tutkimusperusjoukko (N) ositteittain vuonna 2007.

Toimiala	Kaikki			<168 067€			≥168 067€		
	%	n	N	%	n	N	%	n	N
Kalastus	83,5	66	345	84,7	50	325	80,0	16	20
Kalanviljely	85,0	91	157	82,4	42	93	87,5	49	64
Kalanjalostus	76,3	61	132	65,8	25	69	85,7	36	63
Tukkukauppa	75,8	47	62	68,2	15	22	80,0	32	40
Vähittäiskauppa	66,3	55	110	59,5	25	61	73,2	30	49
Yhteensä	77,9	320	806	74,1	157	570	81,9	163	236

2.2 TIEDONKERUUJÄRJESTELMÄ

Barometrimittauksia edelsi esitutkimus, jossa mittaristo ja –tiedonkeruujärjestelmä testattiin yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa (Ahvonen & Honkanen 1999). Mittariston suunnittelussa hyödynnettiin mm. Tilastokeskuksen survey-laboratoriota (Godenhjelm ym. 2000), jossa koe-ryhmän avulla arvioitiin lomakkeen sisältö, ymmärrettävyys ja tulkittavuus kognitiivisella esitestauksella (Willis 1994, Sudman ym. 1996, Willis ym. 1999, Tourangeau ym. 2000, Olsen 2002).

Haastattelut toteutettiin Tilastokeskuksen tietokoneavusteisen haastattelujärjestelmän (CATI) avulla helmikuussa 2007. Otokseen tulleille yrityksille lähetettiin etukäteen kirje, jossa kerrottiin haastattelusta ja sen sisällöstä. Haastattelut kohdistettiin yritysten toimivalle johdolle. Yksittäisten mittarien kysymyksenasettelu selviää tuloksista (esim. kuvat 2.2 – 2.11).

2.3 AINEISTON KÄSITTELY JA ESITYSTAVAT

Tulokset estimoitiiin vastaamaan perusjoukkoa niin, että mittaustulokset painotettiin ottaen huomioon sekä ositekohtaiset otantasuhteet että vastaustodennäköisyys (kato). Lisäksi painokertoimet kalibroitiin kunkin ositteen liikevaihdon reunajakaumia vastaaviksi (ks. esim. Deville & Särndahl 1992, Deville ym. 1993).

Haastatteluvastauksista laskettiin ns. saldoluviut. Ne saatiin laskemalla yhteen painotetut vastausosuudet (esim. European Commission 1997). Saldolukujen arvot sijoittuvat välille [-100, 100]. Tulokset on esitetty saldolukujen lisäksi vastausvaihtoehtojen mukaisina jakaumina taulukoissa 4 - 8.

Saldolaskennassa vastausvaihtoehtoille annettiin seuraavat painokertoimet:

Vastausvaihtoehto	Kerroin
Parempi/suurempi/korkeampi/ lisääntynyt/noussut	1
Ennallaan/ei osaa sanoa	0
Heikompi/pienempi/alhaisempi/ vähentynyt/laskenut	-1

Saldoluku: Saldoluviut esitetään erikseen toteutuneesta ja odotettavissa olevasta kehityksestä. Saldoluviulla kuvataan muutosta edellisen 12 kuukauden aikana sekä seuraavan 12 kuukauden aikana verrattuna haastatteluhetkiin (helmikuu).

Kehitys- ja luottamusindikaattorit: Tiettyjen kysymysten saldolukujen yhdistelmistä laskettiin yritysten yleistä taloudellista kehitystä ja odotuksia kuvaavat kehitys- ja luottamusindikaattorit. Kehitysindikaattori kuvaa toteutunutta kehitystä edellisen 12 kuukauden aikana ja luottamusindikaattori odotettavissa olevaa kehitystä seuraavan 12 kuukauden aikana haastatteluhetkeen verrattuna. Kehitys- ja luottamusindikaattoreihin sisältyvät tekijät ovat taloudellisen tilanteen muutos, liikevaihdon muutos ja investointien muutos. Näiden tekijöiden saldoluviuista laskettiin keskiarvo. Kehitys- ja luottamusindikaattori esitetään kuvissa 1.1 - 1.4 yritysten liikevaihdon painotettuna ja toimialakohtaisissa tuloksissa (kuvat 2.1, 3.1, 4.1, 5.1, 6.1) perusjoukon yritysmäärän mukaisesti painotettuina.

Alueellisissa esityksissä Suomi on jaettu kahteen osaan. Etelä- ja Länsi-Suomi käsittää Etelä- ja Länsi-Suomen läänit sekä Ahvenanmaan. Pohjois- ja Itä-Suomi sisältää Itä-Suomen, Oulun ja Lapin läänit (kuva 1.2). Tuloksissa yrityksistä 61 % edusti Etelä- ja Länsi-Suomea ja 39 % Pohjois- ja Itä-Suomea.

Toimialakohtaiset tulokset (luvut 3.2 - 3.6) esitetään erikseen pienille yrityksille (liikevaihto alle 168 067 €) ja näitä suuremmille yrityksille (liikevaihto vähintään 168 067 €). Toimialakohtaisissa tuloksissa liikevaihtoluokista käytetään ilmaisia *pienet ja suuret yritykset*. Pienten yritysten osuus tuloksissa oli 71 % ja suurten 29 %.

Lukumäärällä painotetuissa tuloksissa kalastusyrietykset painottuivat tuotantosuuntansa mukaan niin, että 85 % kalasti vain ruokakalaa, 14 % rehu- ja ruokakalaa, 1 % pelkästään rehukalaa. Yrityskoon mukaisissa tarkasteluissa (luku 3.2) pienistä kalastusyrietyksistä suurin osa kalasti puhtaasti ruokakalaa (89 %). Suurista yrityksistä 53 % kalasti sekä rehu- että ruokakalaa.

Kalanviljelyssä lukumäärään perustuvat tulokset painottuivat niin, että 39 % viljeli ainoastaan ruokakalaa, 47 % ainoastaan poikasia ja 14 % sekä ruokakalaa että poikasia. Yrityskoon mukaisissa tarkasteluissa (luku 3.3) pienistä kalanviljelijöistä suurin osa oli puhtaasti poikasviljelijöitä (60 %). Suurista viljelijöistä puhtaasti ruokalanviljelijöitä oli 47 % ja poikasviljelijöitä 28 %.

Vientiä koskevien tulosten laskennassa on huomioitu vain vientiyritysten (17 % perusjoukosta) näkemykset. Viennin määrää ja vientihintoja koskevia tuloksia ei esitetä erikseen pienille ja suurille yrityksille vähäisen havaintomäärän vuoksi. Samasta syystä kalan vähittäiskaupan vientitietoja ei esitetä lainkaan.

Pienten yritysten osuus on perusjoukosta noin kolme neljäsosaa (71 %), joten niiden näkemykset korostuvat yritysmäärän mukaisesti painotetuissa tuloksissa (luvut 3.2 - 3.6). Vastaavasti liikevaihdon painotetuissa tuloksissa (luku 3.1) korostuvat kaikkein suurimpien yritysten näkemykset voimakkaasti.

2.4 TULOSTEN LUOTETTAVUUS

Otosasetelman laadinnassa ja otoksen kiintiönissä oli käytettävissä runsaasti taustatietoja perusjoukon rakenteesta, joten otanta voitiin suunnitella tältä osin tarkoituksenmukaiseksi. Peittovirhettä voitiin vähentää poistamalla otoksesta ylipeitto haastattelujen yhteydessä. Alipeiton suuruutta ei pystytty arvioimaan, mutta ilmeistä on, että rekisteristä puuttuu jonkin verran uusia yrityksiä. Toteutunut haastatteluaineisto vastasi varsin tarkasti tutkitun perusjoukon rakennetta. Tulosten tulkintaan pieni ali- tai ylipeitto ei vaikuta, sillä osituksen mukaiset painokertoimet korjaavat jakaumat perusjoukkoa vastaaviksi.

Yritysten vastausprosentti oli korkea (78 %). Lisäksi vastauskadon vaikutukset voitiin korjata tehokkaasti käytetyillä menetelmillä (painotus, kalibrointi).

Otantavirheen suuruutta arvioitiin laskemalla yksittäisille mittareille 95 prosentin luottamusväli toimialatasolla. Vastausjakaumien luottamusvälit olivat suuruusluokaltaan yleensä alle +/- 5 prosenttiyksikköä. Ositetasoisissa tuloksissa vaihtelu voi olla jonkin verran suurempaa.

Mittausvirheiden välttäminen oli keskeinen tavoite mittaristosuunnittelussa. Käytetyt mittarit noudattivat barometreissa yleisesti käytettyjä muotoiluja, ja niiden vastausvaihtoehdot olivat yksinkertaisia. Lisäksi mittareiden toimivuus oli testattu esitutkimuksella yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa, mikä osaltaan vähensi väärinkäsityksistä aiheutuvien mittausvirheiden mahdollisuutta. Haastattelijoiden antaman palautteen mukaan vastaajat ymmärsivät kysymysten sisällön hyvin, eikä tulkintaongelmia juurikaan esiintynyt.

3. TULOKSET

3.1 KALATALOUSELINKEINO

Koko elinkeinon yhteinen kehitysindikaattori osoitti helmikuussa 2007, että kalatalousyritysten taloudellinen tilanne oli kehittynyt myönteisesti edellisen 12 kuukauden aikana. Liikevaihtopainotettu kehitysindikaattori oli edellisvuoden tapaan vahvasti positiivinen. Lukumääräpainotettu indikaattori oli kehittynyt maltillisesti. Taloudellisen tilanteen uskottiin yleisesti edelleen kohentuvan seuraavan vuoden aikana. Liikevaihtopainotetut arviot toteutuneesta kehityksestä ja tulevaisuudennäkymistä olivat myönteisempiä kuin yritysmäärällä painotetut arviot. Liikevaihtopainotetut tulokset korostavat kaikkein suurimpien yritysten näkemyksiä (kuva 1.1).

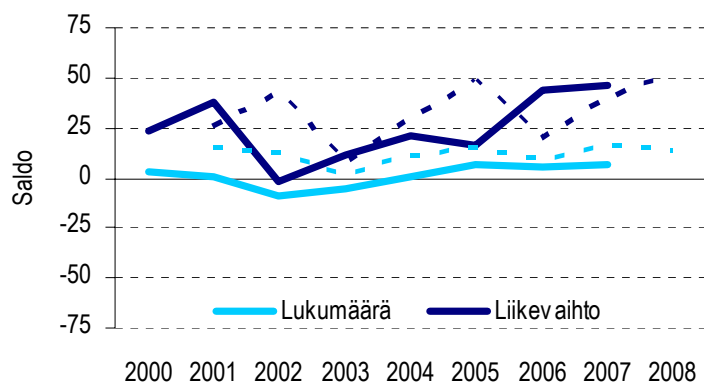
Alueellisessa liikevaihtopainotetussa tarkastelussa sekä Etelä- ja Länsi-Suomen että Pohjois- ja Itä-Suomen yritykset arvioivat toteutuneen taloudellisen kehityksen hyvin suotuisaksi. Etelä- ja Länsi-Suomen yritysten arviot toteutuneesta kehityksestä olivat Pohjois- ja Itä-Suomen yrityksiä myönteisempiä. Taloudelliset näkymät

seuraavalle 12 kuukaudelle olivat molemmilla alueilla vahvasti luottavaisia (kuva 1.2).

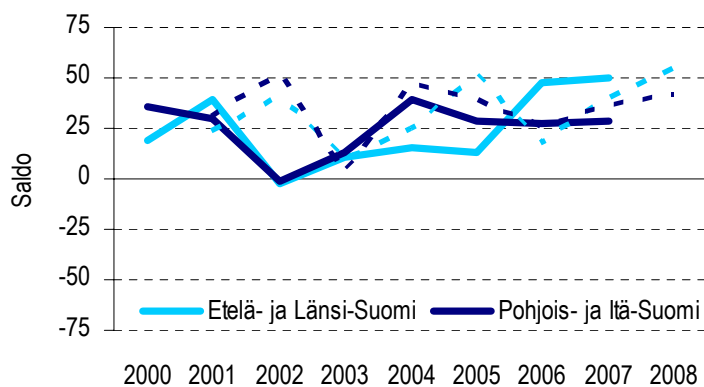
Vientiyritysten liikevaihtopainotetut arviot toteutuneesta kehityksestä olivat erittäin myönteisiä ja kehityksen uskottiin jatkuvan selvästi nousujohteisena. Kotimarkkinayritysten arviot toteutuneesta ja odotettavissa olevasta kehityksestä olivat vientiyrityksiä maltillisempia, mutta silti selvästi positiivisia (kuva 1.3).

Kaikkien toimialojen liikevaihtoilla painotetut näkemykset toteutuneesta kehityksestä olivat myönteisiä. Erityisen myönteistä kehitys oli tukkukaupan, kalanviljelyn ja -jalostuksen sektoreilla. Liikevaihtopainotetut odotukset tulevalle 12 kuukaudelle olivat jalostuksessa ja tukkukaupassa voimakkaan myönteisiä. Kalastuksessa, kalanviljelyssä ja vähittäiskaupassa odotukset oli maltillisempia kuin edellisvuonna, mutta edelleen positiivisia (kuva 1.4).

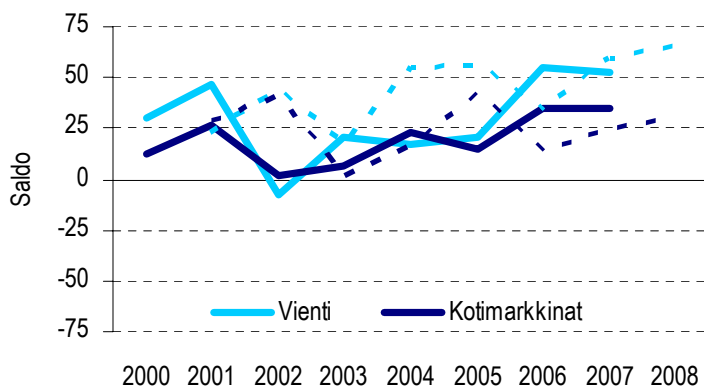
KALATALOUSELINKEINO

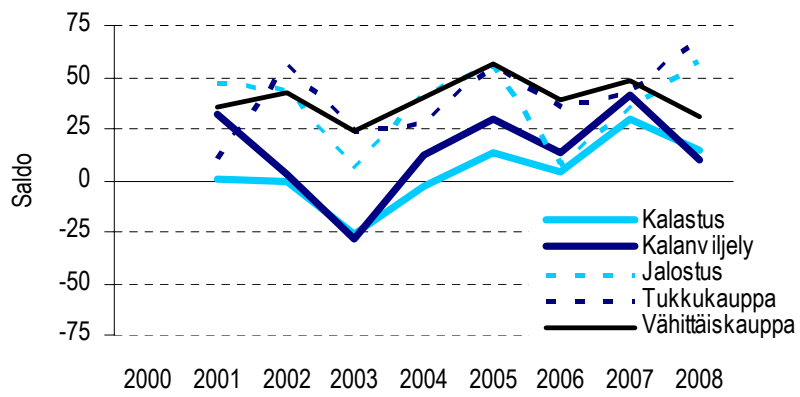
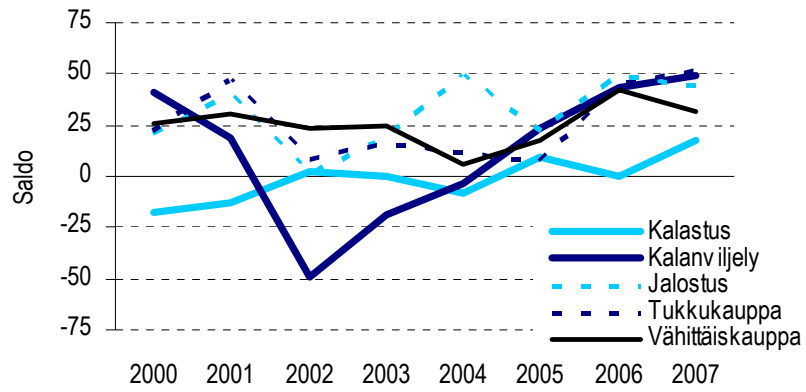
Kuva 1.1. Kalatalouselinkeinon kehitysindikaattori (yhtenäinen viiva) ja luottamusindikaattori (katkoviiva) yritysten lukumäärän ja liikevaihdon mukaan painotettuna.

Kuva 1.2. Kalatalouselinkeinon kehitysindikaattori (yhtenäinen viiva) ja luottamusindikaattori (katkoviiva) alueittain yritysten liikevaihdon mukaan painotettuna.

Kuva 1.3. Vienti- ja kotimarkkinayritysten kehitysindikaattori (yhtenäinen viiva) ja luottamusindikaattori (katkoviiva) liikevaihdon mukaan painotettuna.

Kuva 1.4. Kalatalouden eri toimialojen kehitysindikaattori (ylempi) ja luottamusindikaattori (alempi) liikevaihdon mukaan painotettuna.

3.2 KALASTUS

Kalastuksen taloudellista kehitystä kuvaava kehitysindikaattori oli sekä pienillä että suurilla yrityksillä neutraalilla tasolla. Myös näkymät tulevalle vuodelle olivat luottamusindikaattorin mukaan maltilliset. Suurten kalastusyritysten luottamus tulevaisuuteen oli laskenut edellisvuoden mittauksesta selvästi (kuva 2.1).

Tarkasteltaessa yksittäisiä mittareita suuret kalastusyritykset näkivät taloudellisen tilanteensa kehittyneen myönteisesti. Pienet kalastusyritykset näkivät toteutuneen talouskehityksensä negatiivisena. Suurilla yrityksillä oli pieniä yrityksiä selvästi myönteisemmät odotukset tulevasta kehityksestä (kuva 2.2).

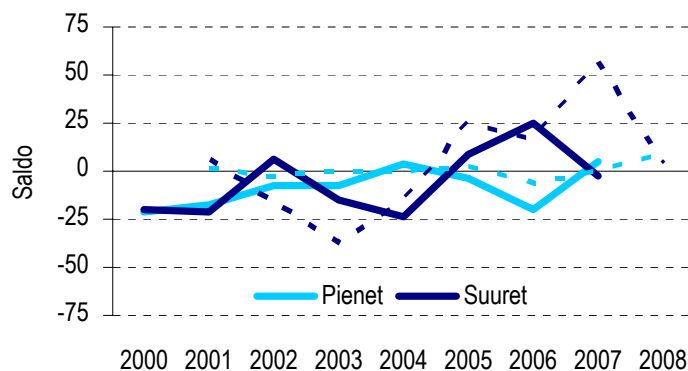
Kalatuotteiden menekin osalta sekä suuret että pienet yritykset arvioivat viimeisen vuoden tilanteen kotimarkkinoilla vakaaksi. Pienten yritysten menekki-odotukset kotimarkkinoilla olivat myönteisiä. Suurten yritysten odotukset olivat neutraaleja (kuva 2.3). Sekä suurten että pienten yritysten käsitykset kotimaassa toteutuneesta hintakehityksestä olivat myönteisiä. Samoin odotukset tulevista kotimarkkinahinnoista olivat selvästi positiivisia (kuva 2.4).

Arviot tärkeimpien kalatuotteiden vientimäärän kehityksestä oli lähellä neutraalia tasoa. Myös vienti-odotukset olivat maltillisia (kuva 2.5). Vientihintojen kehitys arvioitiin myönteiseksi. Odotukset vientihinnoista olivat lievästi positiivisia (kuva 2.6).

Kalastusyritysten tuotantokustannukset olivat kasvaneet molemmissa yrityskokoluokissa selvästi. Tosin suurten yritysten osalta kasvu koettiin aikaisempia vuosia maltillisemmaksi. Kustannusten uskottiin yleisesti kasvavan tulevan 12 kuukauden aikana (kuva 2.7). Suuret yritykset arvioivat kokonaisliikevaihdon kasvaneen edelleen selvästi. Pienet yritykset arvioivat kokonaisliikevaihdon laskeneen edellisvuodesta. Suurten yritysten odotukset tulevasta liikevaihdosta olivat vahvasti kasvuhakuisia. Pienten yritysten liikevaihto-odotukset olivat neutraaleja (kuva 2.8).

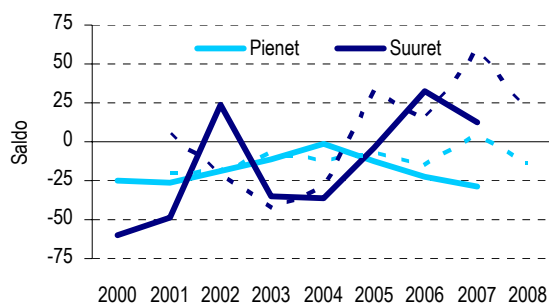
Suuret yritykset arvioivat henkilöstömäärän kasvaneen hienoisesti. Pienet yritykset arvioivat henkilöstömäärän säilyneen ennallaan. Henkilöstömäärän uskottiin pysyvän vastaisuudessa vakaana. (kuva 2.9). Pienet yritykset arvioivat toteutuneiden investointien muutoksen lievästi negatiiviseksi ja suuret yritykset neutraaleiksi. Investointien ei uskottu vastaisuudessa muuttuvan nykytasosta. (kuva 2.10).

Pienet ja suuret yritykset arvioivat elinkeinotukien määrän säilyneen lähinnä ennallaan. Suurilla yrityksillä oli hieman pieniä yrityksiä pessimistisemmät odotukset tulevista elinkeinotuista (kuva 2.11).

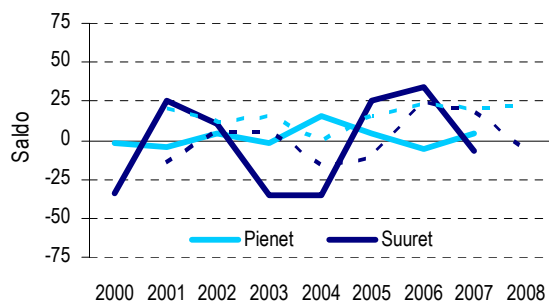

Kuva 2.1. Kalastusyritysten kehitysindikaattori (yhtenäinen viiva) ja luottamusindikaattori (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan.

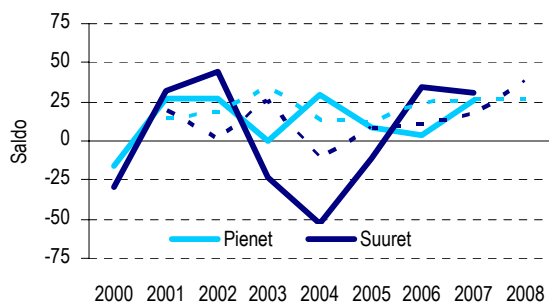
KALASTUS

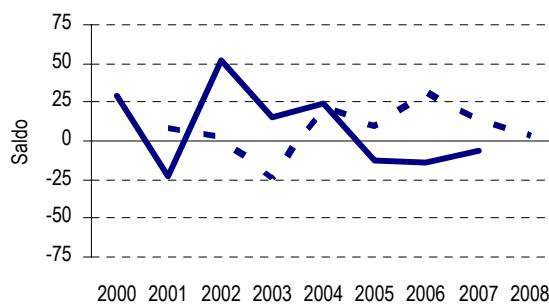
Kuva 2.2. Kalastusyritysten **taloudellisen tilanteen** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

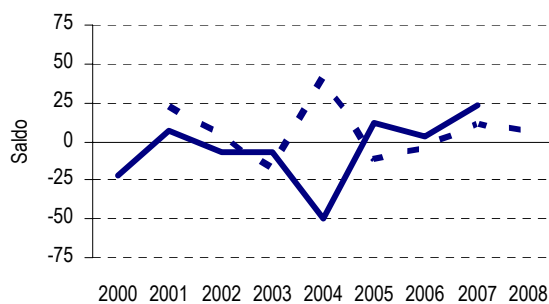
Kuva 2.3. Kalastusyritysten **kotimaan menekin** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

Kuva 2.4. Kalastusyritysten tärkeimpien kalatuotteiden **kotimaan keskihintojen** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

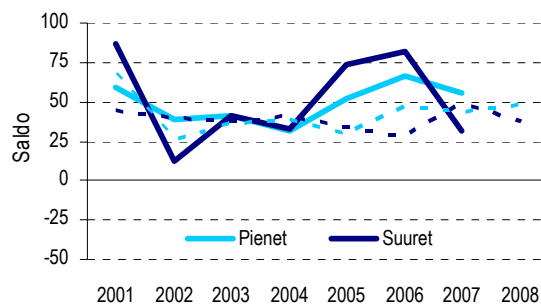

Kuva 2.5. Kalastusyritysten tärkeimpien kalatuotteiden **vientimäärän** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) helmikuussa 2000 – 2007 (liikevaihtoluokat yhdistetty).

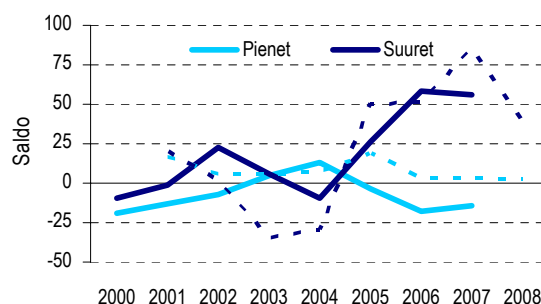

Kuva 2.6. Kalastusyritysten tärkeimpien kalatuotteiden keskimääräisten **vientihintojen** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) helmikuussa 2000 – 2007 (liikevaihtoluokat yhdistetty).

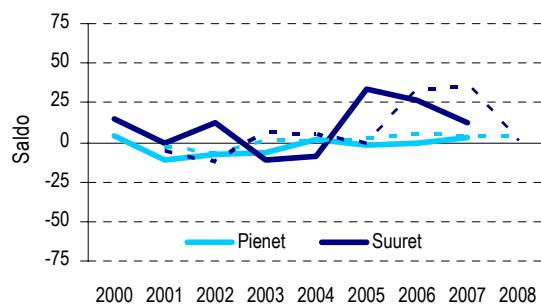
Kuva 2.7. Kalastusyritysten **tuotantokustannusten** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007 (huomautus: asteikko erilainen kuin muissa kuvissa).

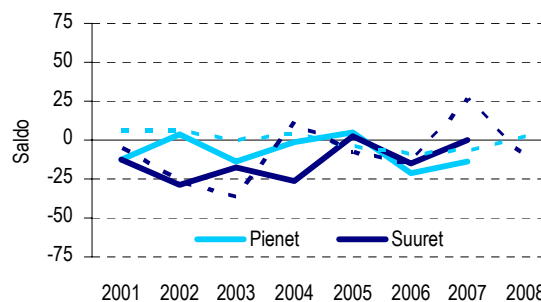
Kuva 2.8. Kalastusyritysten **kokonaisliikevaihdon** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007 (huomautus: asteikko erilainen kuin muissa kuvissa).

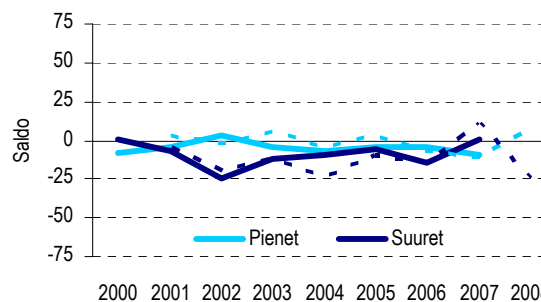
Kuva 2.9. Kalastusyritysten palkallisenä työskentelevän **henkilöstön** määrän muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

Kuva 2.10. Kalastusyritysten **investointien** määrän muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

Kuva 2.11. Kalastusyritysten **elinkeinotukien** määrän muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

Taulukko 4. Kalastusyritysten vastausjakaumat (%) yritysten koon mukaan vuonna 2007.

Kuva-numero	Kuvan aihe		Yrityksen koko	Parempi/suurempi/korkeampi %	Ennallaan %	Heikempi/pienempi/alhaisempi %	Ei osaa sanoa %
2.2.	Taloudellinen tilanne	Toteutunut	Pienet	10,5	50,1	39,4	0,0
			Suuret	37,5	37,5	25,0	0,0
		Odotukset	Pienet	12,0	54,7	26,4	7,0
			Suuret	31,3	56,3	12,5	0,0
2.3.	Kotimaan menekki	Toteutunut	Pienet	33,3	34,2	29,1	3,4
			Suuret	18,8	56,3	25,0	0,0
		Odotukset	Pienet	36,6	43,4	15,2	4,8
			Suuret	18,8	56,3	25,0	0,0
2.4.	Kotimaan keskihinnat	Toteutunut	Pienet	34,2	54,6	7,8	3,4
			Suuret	56,3	18,8	25,0	0,0
		Odotukset	Pienet	35,7	50,5	9,1	4,8
			Suuret	50,0	37,5	12,5	0,0
2.5.	Vientimäärä	Toteutunut	kaikki	24,7	44,2	31,1	0,0
		Odotukset	kaikki	24,7	52,6	22,7	0,0
2.6.	Vientihinnat	Toteutunut	kaikki	39,0	45,1	15,9	0,0
		Odotukset	kaikki	5,6	94,4	0,0	0,0
2.7.	Tuotantokustannukset	Toteutunut	Pienet	55,4	42,5	0,0	2,1
			Suuret	50,0	31,3	18,8	0,0
		Odotukset	Pienet	50,5	40,0	1,7	7,8
			Suuret	50,0	37,5	12,5	0,0
2.8.	Kokonaisliikevaihto	Toteutunut	Pienet	23,9	33,7	38,6	3,8
			Suuret	68,8	18,8	12,5	0,0
		Odotukset	Pienet	21,4	49,3	18,5	10,9
			Suuret	50,0	37,5	12,5	0,0
2.9.	Henkilöstö	Toteutunut	Pienet	2,9	95,1	0,0	2,1
			Suuret	18,8	75,0	6,3	0,0
		Odotukset	Pienet	4,7	93,3	0,0	2,1
			Suuret	12,5	75,0	12,5	0,0
2.10.	Investoinnit	Toteutunut	Pienet	11,6	60,9	25,4	2,1
			Suuret	31,3	37,5	31,3	0,0
		Odotukset	Pienet	19,0	60,5	16,6	3,9
			Suuret	12,5	62,5	25,0	0,0
2.11.	Elinkeinotuet ¹⁾	Toteutunut	Pienet	3,8	80,7	13,5	2,1
			Suuret	18,8	62,5	18,8	0,0
		Odotukset	Pienet	9,6	73,3	2,7	14,4
			Suuret	6,3	62,5	31,3	0,0

¹⁾ yritykset, joilla ei ollut elinkeinotukea, sisältyvät ennallaan -vaihtoehtoon

3.3 KALANVILJELY

Sekä suurten että pienten kalanviljely-yritysten kehitysindikaattorit oli edellisvuoden tapaan positiivisia. Suurten kalanviljely-yritysten luottamus tulevaisuuteen oli luottamusindikaattorien mukaan optimistinen. Pienten yritysten luottamus oli varovaisen positiivista (kuva 3.1).

Yksittäisten mittareiden tarkastelussa suuret kalanviljely-yritykset kokivat taloudellisen tilanteen muutoksen olleen vahvasti positiivinen. Pienten yritysten käsitys toteutuneesta kehityksestä oli maltillisempi. Suurten yritysten odotukset tulevasta olivat selvästi optimistisia. Pienten yritysten odotukset olivat lähellä neutraalia tasoa (kuva 3.2).

Toteutunut menekkimuutos kotimarkkinoilla oli sekä suurilla että pienillä yrityksillä myönteinen. Odotukset kotimaan menekin muutoksesta olivat suurilla yrityksillä selvästi luottavaisia. Pienillä yrityksillä odotukset olivat maltillisia (kuva 3.3). Kotimaan toteutunut hintakehitys oli suurten yritysten osalta erittäin myönteistä ja pientenkin yritysten osalta selvästi myönteistä. Myös hinta-odotukset jatkuivat myönteisinä (kuva 3.4).

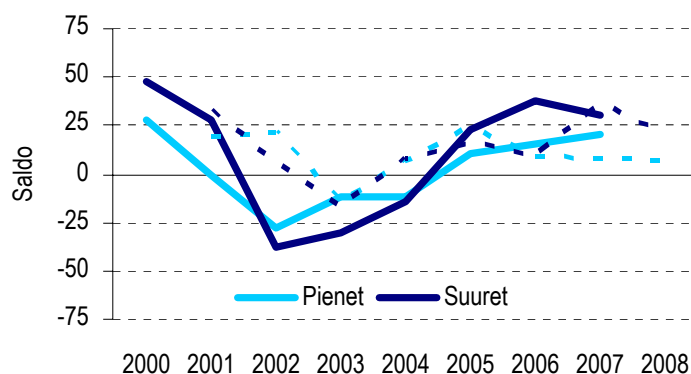
Vientiä harjoittavat kalanviljelijät arvioivat vientimääränsä kehittyneen hyvin suotuisasti. Samoin odotukset vientimäärän kehityksestä olivat vahvoja (kuva 3.5). Näkemykset vientihintojen

toteutuneesta muutoksesta ja odotukset tulevasta kehityksestä olivat voimakkaasti positiivisia (kuva 3.6).

Kalanviljely-yritykset arvioivat tuotantokustannustensa kasvaneen edelleen selvästi. Kustannusten kasvuun uskottiin vahvasti myös tulevaisuudessa (kuva 3.7). Kalanviljely-yritykset arvioivat kokonaisliikevaihdon toteutuneen muutoksen ja tulevaisuudenodotukset positiiviseksi (kuva 3.8).

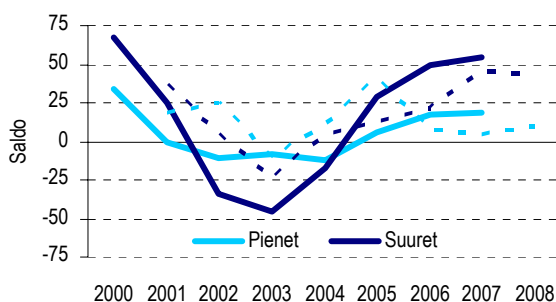
Kalanviljely-yritysten henkilöstömäärä oli säilynyt hyvin vakaana. Suurten yritysten odotukset henkilöstömäärän kehityksestä olivat nyt aavistuksen kasvuhakuisia (kuva 3.9). Arviot toteutuneesta investointikehityksestä olivat suurilla yrityksillä lievästi positiivisen ja pienillä lievästi negatiivisen puolella. Suuret yritykset arvioivat tulevat investoinnit lähinnä nykyiselle tasolle. Pienet yritykset olivat tältä osin aavistuksen pessimistisempiä (kuva 3.10).

Suuret yritykset kokivat elinkeinotukien laske-
neen lievästi. Pienet yritykset arvioivat tukitilan-
teen säilyneen ennallaan. Edellisvuosien tapaan
merkittäviä tukimäärien muutoksia ei ollut nä-
köpiirissä (kuvat 3.11).

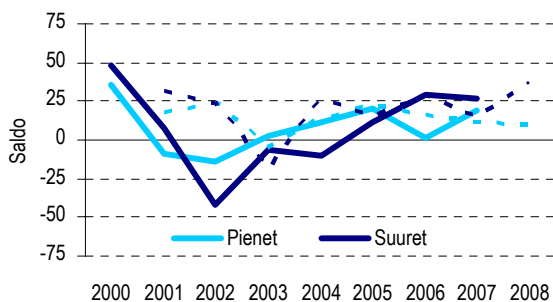

Kuva 3.1. Kalanviljely-yritysten kehitysindikaattori (yhtenäinen viiva) ja luottamusindikaattori (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan.

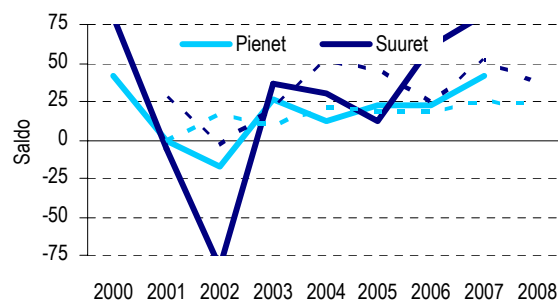
KALANVILJELY

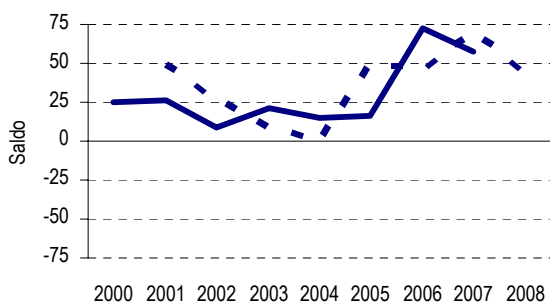
Kuva 3.2. Kalanviljely-yritysten **taloudellisen tilanteen** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

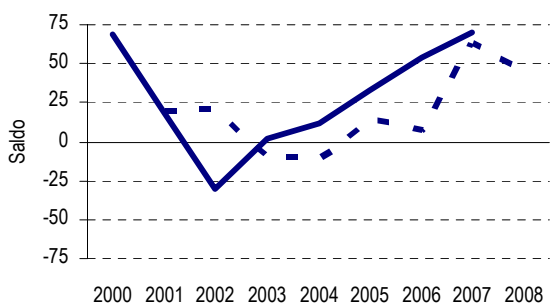
Kuva 3.3. Kalanviljely-yritysten **kotimaan menekin** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

Kuva 3.4. Kalanviljely-yritysten tärkeimpien kalatuotteiden **kotimaan keskihintojen** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

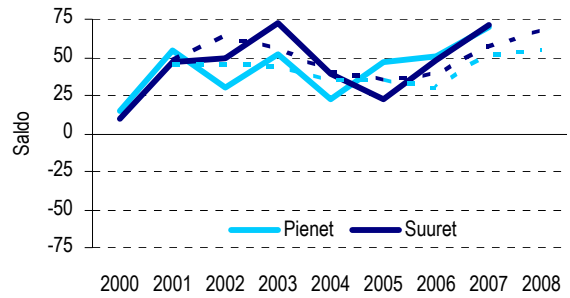

Kuva 3.5. Kalanviljely-yritysten tärkeimpien kalatuotteiden **vientimäärän** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) helmikuussa 2000 – 2007 (liikevaihtoluokat yhdistetty).

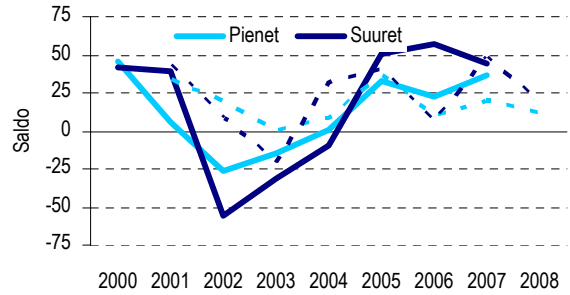

Kuva 3.6. Kalanviljely-yritysten tärkeimpien kalatuotteiden keskimääräisten **vientihintojen** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) helmikuussa 2000 – 2007 (liikevaihtoluokat yhdistetty).

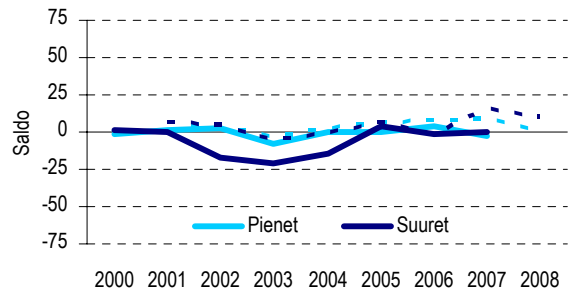
Kuva 3.7. Kalanviljely-yritysten **tuotantokustannusten** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

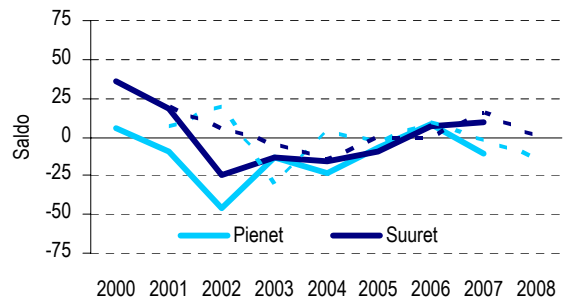
Kuva 3.8. Kalanviljely-yritysten **kokonaisliikevaihdon** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

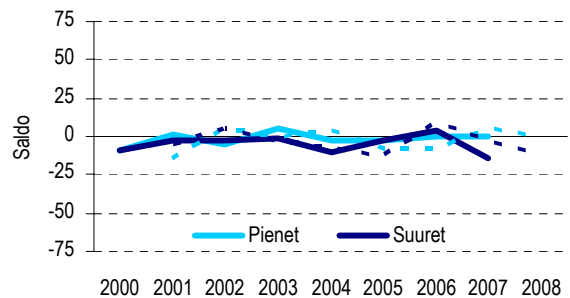
Kuva 3.9. Kalanviljely-yritysten palkallisena työskentelevän **henkilöstön** määrän muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

Kuva 3.10. Kalanviljely-yritysten **investointien** määrän muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

Kuva 3.11. Kalanviljely-yritysten **elinkeinotukien** määrän muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

Taulukko 5. Kalanviljely-yritysten vastausjakaumat (%) yritysten koon mukaan vuonna 2007.

Kuva- numero	Kuvan aihe		Yrityksen koko	Parempi/ suurempi/ korkeampi %	Ennallaan %	Heikompi/ pienempi/ alhaisempi %	Ei osaa sanoa %
3.2.	Taloudellinen tilanne	Toteutunut	Pienet	25,6	64,2	7,6	2,7
			Suuret	65,3	22,3	10,3	2,1
		Odotukset	Pienet	16,4	64,8	7,1	11,6
			Suuret	46,9	46,9	2,1	4,1
3.3.	Kotimaan menekki	Toteutunut	Pienet	26,3	63,4	7,7	2,7
			Suuret	36,6	51,0	10,3	2,1
		Odotukset	Pienet	21,7	55,0	11,4	12,0
			Suuret	43,1	48,6	6,2	2,1
3.4.	Kotimaan keskihinnat	Toteutunut	Pienet	48,6	42,3	6,5	2,7
			Suuret	85,7	8,1	4,1	2,1
		Odotukset	Pienet	25,9	63,0	4,0	7,2
			Suuret	39,1	56,8	2,1	2,1
3.5.	Vientimäärä	Toteutunut	kaikki	58,1	42,0	0,0	0,0
		Odotukset	kaikki	44,1	55,9	0,0	0,0
3.6.	Vientihinnat	Toteutunut	kaikki	70,5	29,5	0,0	0,0
		Odotukset	kaikki	44,1	55,9	0,0	0,0
3.7.	Tuotantokustannukset	Toteutunut	Pienet	75,0	14,7	5,0	5,3
			Suuret	77,5	14,4	6,0	2,1
		Odotukset	Pienet	61,5	21,2	7,5	9,7
			Suuret	69,4	24,6	1,9	4,1
3.8.	Kokonaisliikevaihto	Toteutunut	Pienet	49,6	34,9	12,9	2,7
			Suuret	65,1	12,2	20,6	2,1
		Odotukset	Pienet	30,6	46,3	18,2	4,9
			Suuret	35,0	44,6	16,4	4,1
3.9.	Henkilöstö	Toteutunut	Pienet	0,0	97,8	2,2	0,0
			Suuret	18,3	61,2	18,4	2,1
		Odotukset	Pienet	4,2	90,7	2,5	2,7
			Suuret	10,3	87,6	0,0	2,1
3.10.	Investoinnit	Toteutunut	Pienet	16,5	53,5	27,3	2,7
			Suuret	32,4	43,1	22,4	2,1
		Odotukset	Pienet	9,9	62,2	23,3	4,7
			Suuret	26,6	45,1	26,3	2,1
3.11.	Elinkeinotuet ¹⁾	Toteutunut	Pienet	4,7	90,5	4,8	0,0
			Suuret	9,9	59,5	24,4	6,2
		Odotukset	Pienet	9,2	72,6	9,2	9,0
			Suuret	10,3	61,5	22,0	6,2

¹⁾ yritykset, joilla ei ollut elinkeinotukea, sisältyvät ennallaan -vaihtoehtoon

3.4 KALANJALOSTUS

Kalanjalostusyritysten kehitysindikaattorit olivat vakaan myönteisiä. Luottamusindikaattorin mukaan myös näkymät tulevalle vuodelle jatkuivat hyvin myönteisinä sekä suurissa että pienissä jalostusyrityksissä (kuva 4.1).

Tarkasteltaessa yksittäisiä mittareita sekä pienet että varsinkin suuret kalanjalostajat näkivät toteutuneen talouskehityksen positiivisena. Myös odotukset tulevalle 12 kuukaudelle olivat myönteisiä (kuva 4.2).

Jalostusyritysten kotimaan menekkimuutos oli suurilla yrityksillä edellisvuoden tapaan suotuisaa. Pienillä yrityksillä kehitys oli maltillisempaa. Jalostusyritysten näkemykset tulevasta menekistä olivat luottavaisia (kuva 4.3). Sekä suurten että pienten kalanjalostajien näkemykset keskihintojen muutoksista kotimarkkinoilla olivat edelleen suotuisat. Myös näkymät kotimarkkinoiden hintojen nousulle olivat valoisia (kuva 4.4).

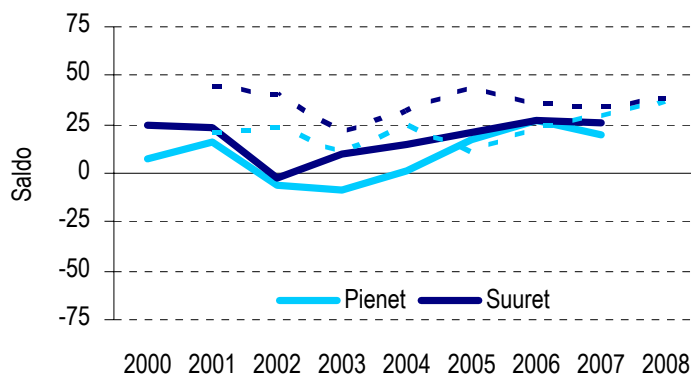
Kuluneen vuoden vientimäärän kehitys oli arvioitu hyvin maltilliseksi, ja myös vientiodotukset olivat nyt maltillisia (kuva 4.5). Jalostusyritysten mielestä kalan keskihinnat vientimarkkinoilla

olivat kehittyneet hyvin suotuisasti viimeisten 12 kuukauden aikana. Samansuuntaisen kehityksen uskottiin jatkuvan myös tulevan vuoden aikana (kuva 4.6).

Kalanjalostusyritysten tuotantokustannusten kasvu oli ollut melko voimakasta ja kehityksen oletettiin jatkuvan samansuuntaisena (kuva 4.7). Jalostusyritysten liikevaihto oli keskimäärin kasvanut viimeisen 12 kuukauden aikana. Liikevaihdon kasvunäkymät olivat hyvin optimistisia (kuva 4.8).

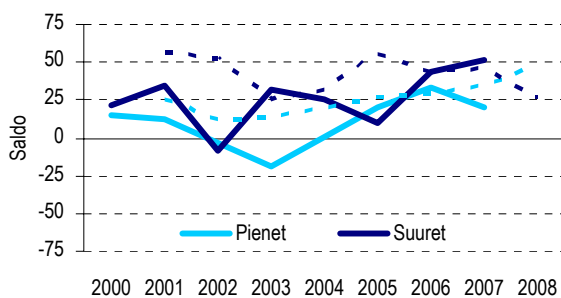
Henkilöstön määrän kehitys oli pysynyt lähinnä ennallaan. Henkilöstön määrän odotettiin kuitenkin kasvavan hieman tulevan vuoden aikana. (kuva 4.9). Investointikehitys oli pienillä ja suurilla yrityksillä lähinnä neutraalilla tasolla. Tilanteen uskottiin säilyvän samansuuntaisena tulevan vuoden aikana (kuva 4.10).

Elinkeinotukien osalta muutokset olivat vähäisiä. Suuria tukimuutoksia ei ollut näköpiirissä tulevalle vuodellekaan (kuva 4.11).

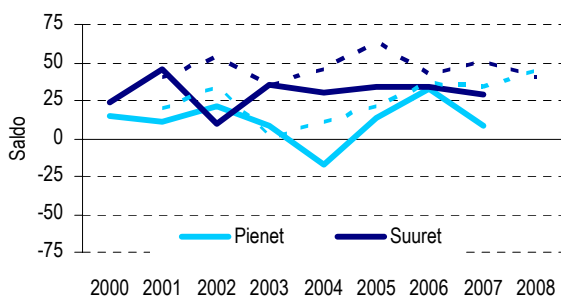

Kuva 4.1. Kalanjalostusyritysten kehitysindikaattori (yhtenäinen viiva) ja luottamusindikaattori (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan.

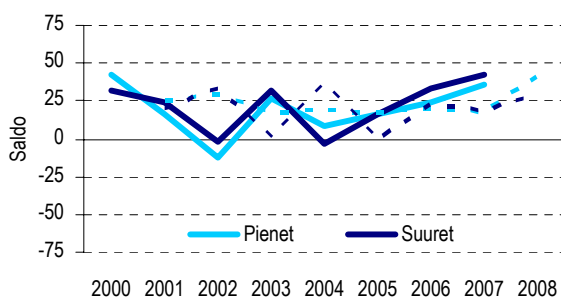
KALANJALOSTUS

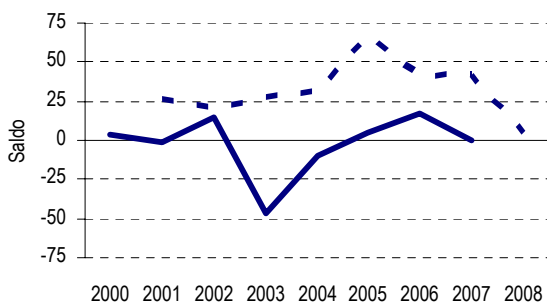
Kuva 4.2. Kalanjalostusyri-tysten **taloudellisen tilanteen** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

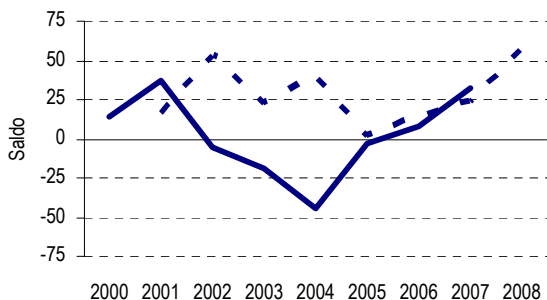
Kuva 4.3. Kalanjalostusyri-tysten **kotimaan menekin** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

Kuva 4.4. Kalanjalostusyri-tysten tärkeimpien kalatuotteiden **kotimaan keskihintojen** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

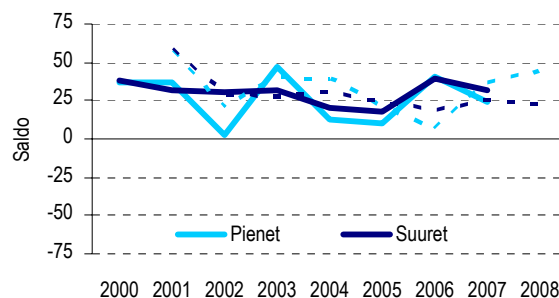

Kuva 4.5. Kalanjalostusyri-tysten tärkeimpien kalatuotteiden **viestimäärän** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) helmikuussa 2000 – 2007 (liikevaihtoluokat yhdistetty).

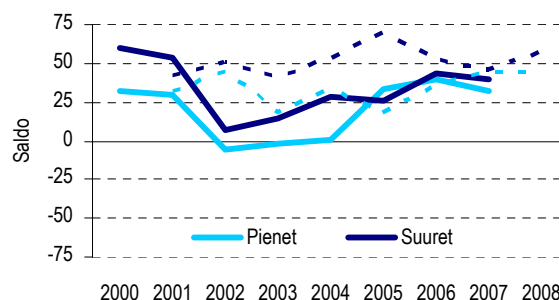

Kuva 4.6. Kalanjalostusyri-tysten tärkeimpien kalatuotteiden keskimääräisten **vientihintojen** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) helmikuussa 2000 – 2007 (liikevaihtoluokat yhdistetty).

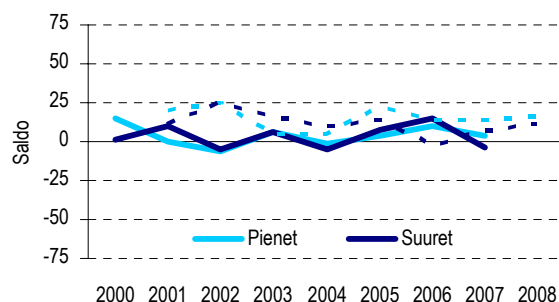
Kuva 4.7. Kalanjalostusyritysten **tuotantokustannusten** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

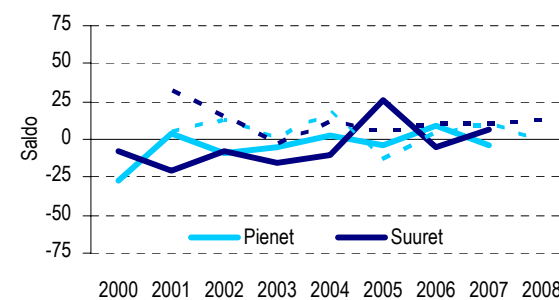
Kuva 4.8. Kalanjalostusyritysten **kokonaisliikevaihdon** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

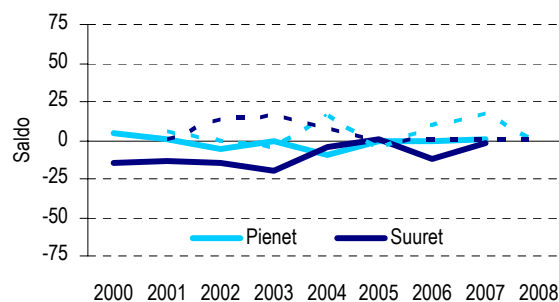
Kuva 4.9. Kalanjalostusyritysten palkallisena työskentelevän **henkilöstön** määrän muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

Kuva 4.10. Kalanjalostusyritysten **investointien** määrän muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

Kuva 4.11. Kalanjalostusyritysten **elinkeinotukien** määrän muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

Taulukko 6. Kalanjalostusyritysten vastausjakaumat (%) yritysten koon mukaan vuonna 2007.

Kuva-numero	Kuvan aihe		Yrityksen koko	Parempi/ suurempi/ korkeampi %	Ennallaan %	Heikempi/ pienempi/ alhaisempi %	Ei osaa sanoa %
4.2.	Taloudellinen tilanne	Toteutunut	Pienet	31,9	56,0	12,1	0,0
			Suuret	55,0	42,2	2,8	0,0
		Odotukset	Pienet	52,2	40,0	3,9	3,9
			Suuret	37,9	42,0	11,5	8,7
4.3.	Kotimaan menekki	Toteutunut	Pienet	16,6	71,7	7,8	3,9
			Suuret	42,7	43,1	14,3	0,0
		Odotukset	Pienet	52,6	35,6	7,9	3,9
			Suuret	51,3	34,3	11,5	2,9
4.4.	Kotimaan keskihinnat	Toteutunut	Pienet	43,9	44,2	8,0	3,9
			Suuret	45,5	51,7	2,9	0,0
		Odotukset	Pienet	44,4	47,8	3,9	3,9
			Suuret	35,7	55,7	5,7	2,9
4.5.	Vientimäärä	Toteutunut	kaikki	31,2	37,4	31,4	0,0
		Odotukset	kaikki	36,5	25,2	31,5	6,8
4.6.	Vientihinnat	Toteutunut	kaikki	32,4	63,1	0,0	4,5
		Odotukset	kaikki	58,1	41,9	0,0	0,0
4.7.	Tuotantokustannukset	Toteutunut	Pienet	36,1	48,0	11,9	3,9
			Suuret	54,9	22,3	22,9	0,0
		Odotukset	Pienet	48,0	47,9	4,1	0,0
			Suuret	30,7	55,5	8,1	5,8
4.8.	Kokonaisliikevaihto	Toteutunut	Pienet	52,2	23,6	20,2	4,1
			Suuret	56,9	25,9	17,2	0,0
		Odotukset	Pienet	48,5	43,8	3,9	3,9
			Suuret	68,4	17,3	11,5	2,9
4.9.	Henkilöstö	Toteutunut	Pienet	4,0	92,0	0,0	4,0
			Suuret	18,9	58,2	22,9	0,0
		Odotukset	Pienet	16,3	79,8	0,0	4,0
			Suuret	22,3	64,3	10,5	2,9
4.10.	Investoinnit	Toteutunut	Pienet	20,0	55,8	24,2	0,0
			Suuret	20,2	66,3	13,5	0,0
		Odotukset	Pienet	20,1	60,0	19,9	0,0
			Suuret	27,8	52,1	14,4	5,8
4.11.	Elinkeinotuet ¹⁾	Toteutunut	Pienet	4,0	92,0	4,0	0,0
			Suuret	5,8	83,7	7,7	2,9
		Odotukset	Pienet	4,2	80,2	7,8	7,9
			Suuret	14,1	66,9	13,4	5,7

¹⁾ yritykset, joilla ei ollut elinkeinotukea, sisältyvät ennallaan -vaihtoehtoon

3.5 KALAN TUUKKAUPPA

Suurten ja pienten kalatukkuyritysten kehitysindikaattorit olivat säilyneet myönteisenä edellisvuoden tapaan. Luottamusindikaattorin mukaan kalatukkuyritysten näkymät tulevalle 12 kuukaudelle olivat selvästi myönteisiä (kuva 5.1).

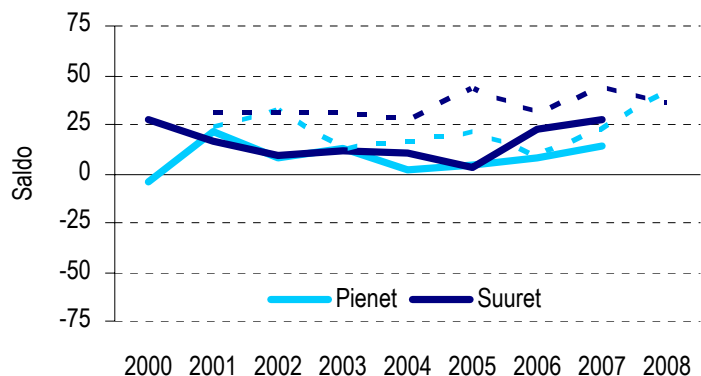
Kun tarkasteltiin yksittäisiä mittareita, kalatukut näkivät taloudellisen kehityksen olleen myönteinen. Odotukset tulevalle vuodelle jatkuivat selvästi myönteisinä (kuva 5.2). Tärkeimpien kalatuotteiden menekin kehitys kotimarkkinoilla arvioitiin suotuisaksi erityisesti pienten yritysten keskuudessa. Myös kalatukkujen tulevan vuoden menekkinäkymät kotimarkkinoilla olivat valoisa erityisesti pienten yritysten osalta (kuva 5.3).

Kotimaisten keskihintojen osalta kalatukkujen näkemykset toteutuneesta kehityksestä olivat suotuisia. Kalatukkuyritykset arvioivat kotimaan hintakehityksen jatkuvan samansuuntaisena myös tulevana vuonna. (kuva 5.4). Kalatuotteiden vientimäärän toteutunut kehitys oli arvioitu maltilliseksi. Vientiodotukset sitä vastoin olivat selvästi myönteisiä (kuvat 5.5). Vientihintojen kehitys oli hyvin myönteistä ja samanlaisia näkymiä odotettiin tulevalle vuodelle (kuva 5.6).

Kalatukkujen tuotantokustannukset olivat edelleen selvässä kasvussa. Tuotantokustannusten odotettiin kasvavan selvästi myös jatkossa. (kuva 5.7). Tukkuyritysten liikevaihto oli kehittynyt suotuisasti kuluneen vuoden aikana. Varsinkin pienillä yrityksillä oli ollut voimakasta kasvua. Liikevaihdon kasvunäkymät olivat sekä pienillä että suurilla tukuilla hyvin suotuisat (kuva 5.8). Kalatukkujen henkilöstön määrän kehitys oli lähinnä ennallaan. Henkilöstömäärän odotettiin kasvavan jonkin verran seuraavan 12 kuukauden aikana (kuva 5.9).

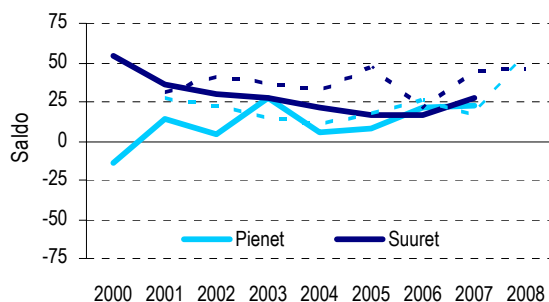
Kalatukkuyritysten investointihalukkuus oli lähinnä neutraalilla tasolla. Suurilla yrityksillä investointikehitys oli edellisvuotta alavireisempi. Tulevan 12 kuukauden aikana investointikehityksen uskottiin olevan selvästi suotuisampaa (kuva 5.10).

Elinkeinotukien osalta ei ollut tapahtunut merkittäviä muutoksia. Pienet yritykset suhtautuivat tuleviin tukiin suurilla yrityksillä optimistisemmin. (kuva 5.11).

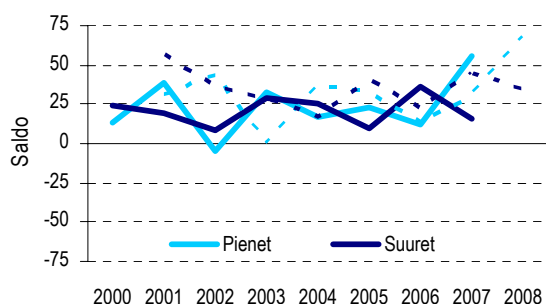

Kuva 5.1. Kalatukkuyritysten kehitysindikaattori (yhtenäinen viiva) ja luottamusindikaattori (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan.

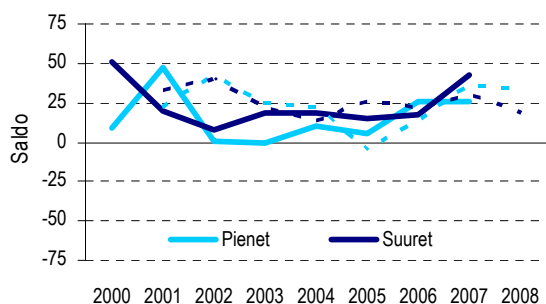
KALAN TUKKUKAUPPA

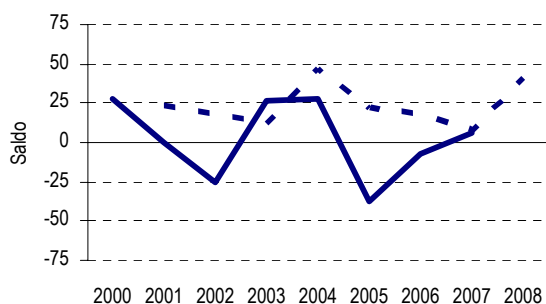
Kuva 5.2. Kalatukkuyritysten **taloudellisen tilanteen** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

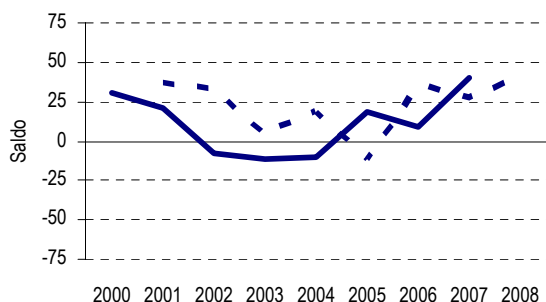
Kuva 5.3. Kalatukkuyritysten **kotimaan menekin** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

Kuva 5.4. Kalatukkuyritysten tärkeimpien kalatuotteiden **kotimaan keskihintojen** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

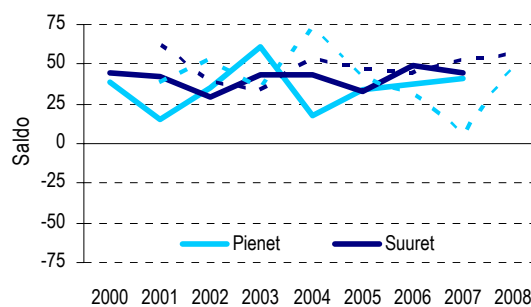

Kuva 5.5. Kalatukkuyritysten tärkeimpien kalatuotteiden **vientimäärän** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) helmikuussa 2000 – 2007 (liikevaihtoluokat yhdistetty).

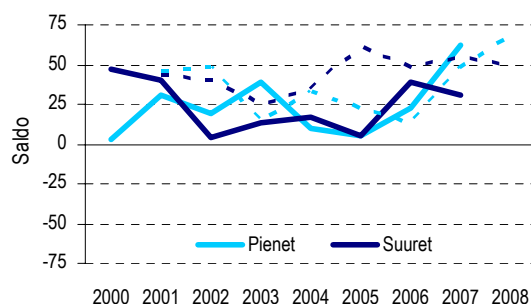

Kuva 5.6. Kalatukkuyritysten tärkeimpien kalatuotteiden keskimääräisten **vientihintojen** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) helmikuussa 2000 – 2007 (liikevaihtoluokat yhdistetty).

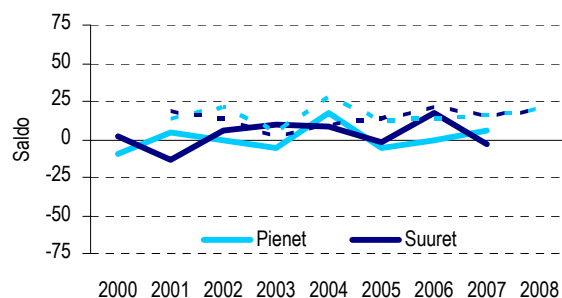
Kuva 5.7. Kalatukkuyritysten **tuotantokustannusten** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

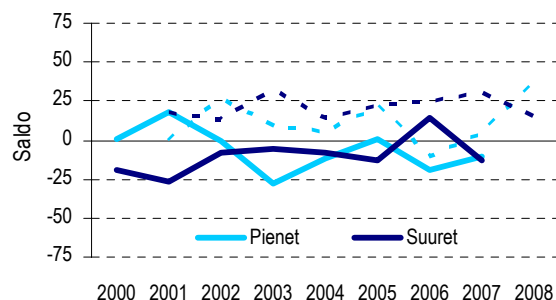
Kuva 5.8. Kalatukkuyritysten **kokonaisliikevaihdon** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

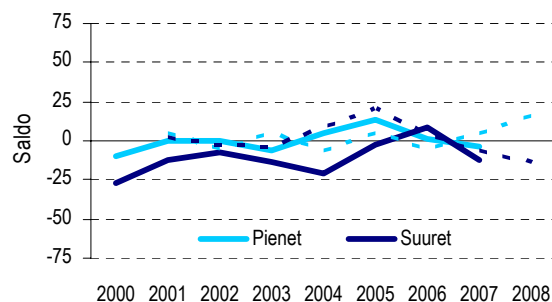
Kuva 5.9. Kalatukkuyritysten palkallisena työskentelevän **henkilöstön** määrän muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

Kuva 5.10. Kalatukkuyritysten **investointien** määrän muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

Kuva 5.11. Kalatukkuyritysten **elinkeinotukien** määrän muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

Taulukko 7. Kalan tukkukauppayritysten vastausjakaumat (%) yritysten koon mukaan vuonna 2007.

Kuva- numero	Kuvan aihe		Yrityksen koko	Parempi/ suurempi/ korkeampi %	Ennallaan %	Heikompi/ pienempi/ alhaisempi %	Ei osaa sanoa %
5.2.	Taloudellinen tilanne	Toteutunut	Pienet	34,1	53,8	12,1	0,0
			Suuret	36,8	53,7	9,5	0,0
		Odotukset	Pienet	62,2	18,9	6,7	12,3
			Suuret	49,5	44,2	3,2	3,2
5.3.	Kotimaan menekki	Toteutunut	Pienet	55,4	44,6	0,0	0,0
			Suuret	40,5	34,2	25,3	0,0
		Odotukset	Pienet	68,2	31,8	0,0	0,0
			Suuret	50,4	30,6	15,8	3,2
5.4.	Kotimaan keskihinnat	Toteutunut	Pienet	33,6	58,5	7,9	0,0
			Suuret	52,6	37,9	9,5	0,0
		Odotukset	Pienet	32,5	67,5	0,0	0,0
			Suuret	21,9	68,6	3,2	6,3
5.5.	Vientimäärä	Toteutunut	kaikki	19,7	67,1	13,2	0,0
		Odotukset	kaikki	48,1	45,4	6,5	0,0
5.6.	Vientihinnat	Toteutunut	kaikki	46,4	47,1	6,6	0,0
		Odotukset	kaikki	39,6	60,4	0,0	0,0
5.7.	Tuotantokustannukset	Toteutunut	Pienet	47,0	46,8	6,2	0,0
			Suuret	53,4	34,5	9,0	3,2
		Odotukset	Pienet	47,6	46,0	0,0	6,4
			Suuret	59,9	30,6	3,2	6,3
5.8.	Kokonaisliikevaihto	Toteutunut	Pienet	74,5	12,8	12,8	0,0
			Suuret	52,6	25,4	22,1	0,0
		Odotukset	Pienet	74,5	18,9	6,7	0,0
			Suuret	56,0	31,4	6,4	6,3
5.9.	Henkilöstö	Toteutunut	Pienet	6,0	94,0	0,0	0,0
			Suuret	21,7	53,0	25,3	0,0
		Odotukset	Pienet	19,5	73,0	0,0	7,4
			Suuret	22,0	68,5	3,2	6,3
5.10.	Investoinnit	Toteutunut	Pienet	26,9	35,4	37,7	0,0
			Suuret	22,1	43,2	34,7	0,0
		Odotukset	Pienet	43,1	50,8	6,1	0,0
			Suuret	34,0	44,0	18,9	3,2
5.11.	Elinkeinotuet ¹⁾	Toteutunut	Pienet	13,9	68,0	18,0	0,0
			Suuret	12,7	62,2	25,2	0,0
		Odotukset	Pienet	27,5	53,8	11,9	6,8
			Suuret	11,9	59,8	25,1	3,2

¹⁾ yritykset, joilla ei ollut elinkeinotukea, sisältyvät ennallaan -vaihtoehtoon

3.6 KALAN VÄHITTÄISKAUPPA

Kalan vähittäiskaupan kehitysindikaattorit olivat säilyneet positiivisina. Suurten yritysten kehitysindikaattori oli jonkin verran laskenut edellisvuodesta. Pienten yritysten kehitysindikaattori oli vastaavasti noussut. Kalan vähittäiskaupan luottamusindikaattorit tulevalle 12 kuukaudelle olivat positiivisia (kuva 6.1).

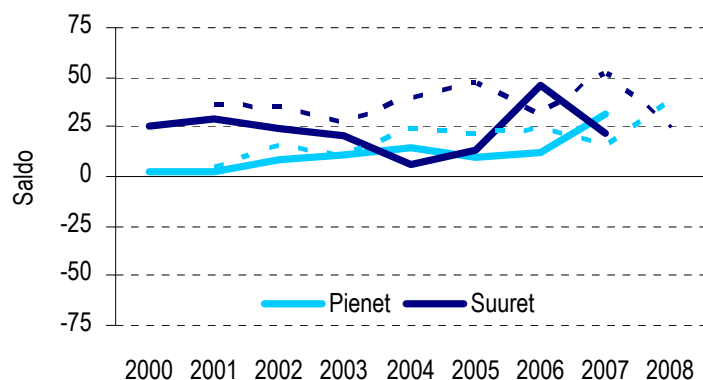
Yksittäisiä mittareita tarkasteltaessa kalan vähittäiskaupat näkivät toteutuneen taloudellisen kehityksensä maltillisena. Näkymät tulevan vuoden taloudellisen tilanteen kehityksestä olivat valoisat (kuva 6.2).

Tärkeimpien kalatuotteiden kotimaan menekin kehitys oli pienillä yrityksillä ennallaan, mutta näkymät tulevalle 12 kuukaudelle olivat selvästi positiivisemmat. Suurilla yrityksillä kotimaan menekin kehitys edellisvuoteen verrattuna oli ollut hyvin myönteistä, ja näkymät tulevalle vuodelle olivat positiivisen odottavaiset (kuvat 6.3). Tärkeimpien kalatuotteiden keskihintojen kehitys kotimarkkinoilla oli pienillä yrityksillä ollut suotuisa, mutta näkymät tulevalle 12 kuukaudelle olivat maltillisia. Suurilla yrityksillä kotimaan hintojen kehitys edellisvuoteen verrattuna oli ollut hyvin alavireistä. Sen sijaan näkymät tulevalle vuodelle olivat erittäin valoisat (kuva 6.4).

Kalan vähittäiskauppojen tuotantokustannukset olivat selvästi kasvaneet, mikä korostui etenkin suurten yritysten näkemyksissä. Kustannusten kasvun uskottiin jatkuvan voimakkaasti edelleen (kuva 6.5). Kokonaisliikevaihdon kehitys oli suotuisaa sekä pienillä että erityisesti suurilla yrityksillä. Liikevaihdon kasvun jatkumiseen tulevana vuonna uskottiin erityisen vahvasti suurissa kalan vähittäiskaupoissa (kuva 6.6).

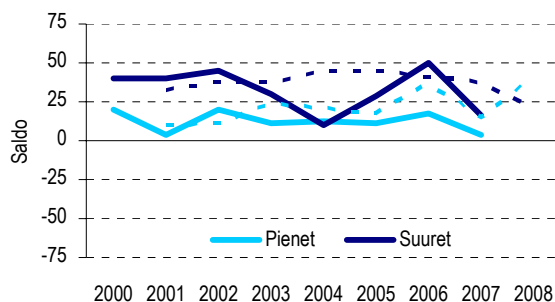
Pienten yritysten henkilöstön määrän kehityksessä ei ollut tapahtunut suuria muutoksia, ja henkilöstötilanteen uskottiin säilyvän lähinnä samankaltaisena seuraavien 12 kuukauden aikana (kuva 6.7).

Vähittäiskaupanyritysten investointikehitys oli maltillista, ja kehityksen uskottiin jatkuvan lähinnä samansuuntaisena (kuva 6.8). Pienten vähittäiskauppojen elinkeinotuet olivat pysyneet vakaina tai vähäisinä ja näkymät seuraavalle vuodelle olivat samankaltaiset. Suurilla yrityksillä elinkeinotukien määrän toteutunut kehitys oli nyt voimakkaan alavireinen ja odotukset tulevalle vuodelle olivat neutraalilla tasolla (kuva 6.9).

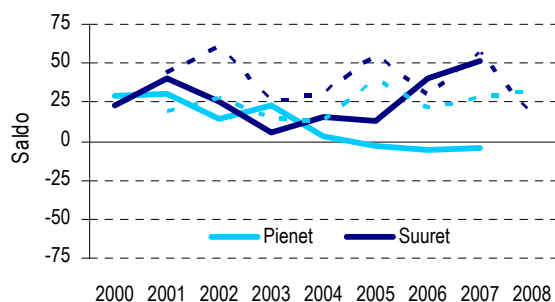

Kuva 6.1. Kalan vähittäiskauppayritysten kehitysindikaattori (yhtenäinen viiva) ja luottamusindikaattori (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan.

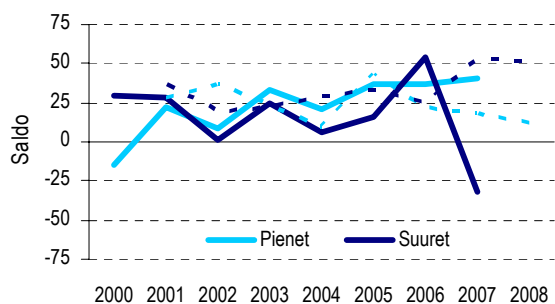
KALAN VÄHITTÄISKAUPPA

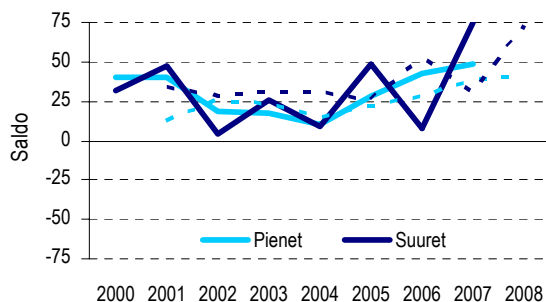
Kuva 6.2. Kalan vähittäiskauppayritysten **taloudellisen tilanteen** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

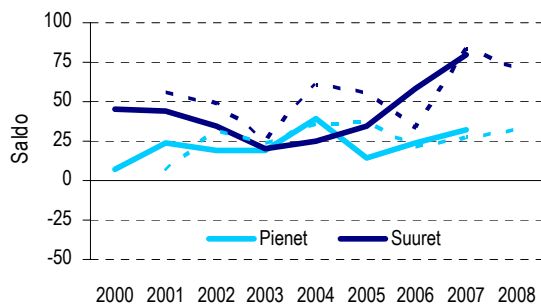
Kuva 6.3. Kalan vähittäiskauppayritysten **kotimaan menekin** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

Kuva 6.4. Kalan vähittäiskauppayritysten tärkeimpien kalatuotteiden **kotimaan keskihintojen** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

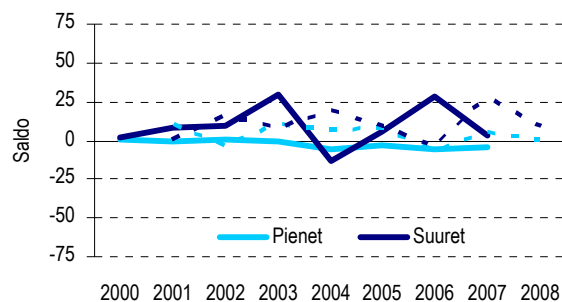

Kuva 6.5. Kalan vähittäiskauppayritysten **tuotantokustannusten** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

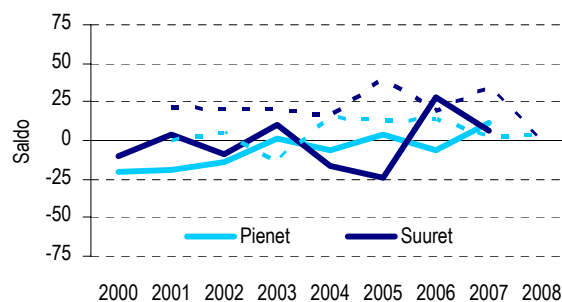

Kuva 6.6. Kalan vähittäiskauppayritysten **kokonaisliiketoiminnan** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007 (huomautus: asteikko erilainen kuin muissa kuvissa).

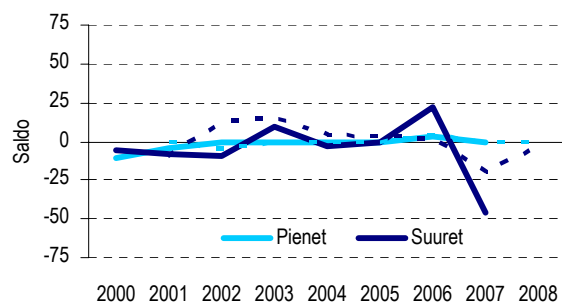
Kuva 6.7. Kalan vähittäiskaupparyritysten palkallisenä työkentelevän **henkilöstön** määrän muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

Kuva 6.8. Kalan vähittäiskaupparyritysten **investointien** määrän muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

Kuva 6.9. Kalan vähittäiskaupparyritysten **elinkeinotukien** määrän muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2007.

Taulukko 8. Kalan vähittäiskauppayritysten vastausjakaumat (%) yritysten koon mukaan vuonna 2007.

Kuva- numero	Kuvan aihe		Yrityksen koko	Parempi/ suurempi/ korkeampi %	Ennallaan %	Heikompi/ pienempi/ alhaisempi %	Ei osaa sanoa %
6.2.	Taloudellinen tilanne	Toteutunut	Pienet	12,1	80,1	7,9	0,0
			Suuret	20,4	74,9	4,7	0,0
		Odotukset	Pienet	44,2	47,9	3,9	4,0
			Suuret	21,5	77,2	1,3	0,0
6.3.	Kotimaan menekki	Toteutunut	Pienet	20,1	55,8	24,1	0,0
			Suuret	63,2	24,4	11,3	1,2
		Odotukset	Pienet	40,3	51,8	7,9	0,0
			Suuret	20,1	73,6	4,4	1,9
6.4.	Kotimaan keskihinnat	Toteutunut	Pienet	48,3	43,7	8,0	0,0
			Suuret	22,0	22,8	53,9	1,3
		Odotukset	Pienet	20,0	68,0	8,0	4,0
			Suuret	60,4	29,1	9,2	1,3
6.5.	Tuotantokustannukset	Toteutunut	Pienet	48,1	52,0	0,0	0,0
			Suuret	76,5	22,3	1,2	0,0
		Odotukset	Pienet	40,2	51,8	0,0	7,9
			Suuret	74,1	22,9	2,0	1,0
6.6.	Kokonaisliikevaihto	Toteutunut	Pienet	39,9	52,2	7,9	0,0
			Suuret	88,0	4,0	8,0	0,0
		Odotukset	Pienet	40,3	43,9	8,0	7,9
			Suuret	74,5	20,1	3,1	2,3
6.7.	Henkilöstö	Toteutunut	Pienet	0,0	96,0	4,0	0,0
			Suuret	11,2	80,7	8,1	0,0
		Odotukset	Pienet	4,1	92,0	4,0	0,0
			Suuret	14,4	79,8	4,8	1,0
6.8.	Investoinnit	Toteutunut	Pienet	27,8	56,2	16,0	0,0
			Suuret	11,1	84,7	4,2	0,0
		Odotukset	Pienet	16,4	71,7	11,9	0,0
			Suuret	2,6	92,4	4,1	1,0
6.9.	Elinkeinotuet ¹⁾	Toteutunut	Pienet	0,0	96,0	0,0	4,0
			Suuret	2,0	48,8	47,7	1,5
		Odotukset	Pienet	0,0	100,0	0,0	0,0
			Suuret	0,0	93,5	3,0	3,5

¹⁾ yritykset, joilla ei ollut elinkeinotukea, sisältyvät ennallaan -vaihtoehtoon

4. SUMMARY:

FISHERY BAROMETER 2007 - ECONOMIC OUTLOOK OF FINNISH FISHERY ENTERPRISES

The study examines the economic prospects and trends of fishery enterprises in February 2007 in Finland. Enterprises were asked to evaluate some of their economic parameters. The present situation was compared with the previous 12 month period and with expectations for the following 12 month period.

Enterprises were divided into fishing, aquaculture, processing and the wholesale or retail trade. The results are presented as indicators, that are loaded with questions concerning financial standing, turnover and investments of the enterprises. The results are compared with similar surveys conducted in the years 2000-2006.

The trend indicator for the past showed that fishery sector as a whole had developed favorably during the last 12 months. The confidence indicator showed that the development would be positive for the coming 12 months. Optimism in the future was stronger when the results were weighted by the turnover of enterprises, which emphasized the opinions of big companies.

In the evaluation by sector, all the sectors estimated that their trends had been upwards. The development had been strongest in aquaculture, processing and wholesale trade.

All the sectors considered that their financial standing would improve during the next 12 months. Large processing and wholesale trade companies were the most optimistic about their financial standing in the near future.

The survey population consisted of all those fisheries sector enterprises in the business register of Statistics Finland, whose annual turnover exceeded €8 300. Thus the survey population comprised a total of 806 firms and entrepreneurs. The final net sample included 411 enterprises, of which 78% took part in the interviews. The sample was allocated to fixed quotas to ensure a sufficient number of observations of all strata.

5. KIRJALLISUUS

Ahvonen, A. & Honkanen, A. 1999. Kalatalouden tuotebarometrit. Esitutkimus. Helsinki, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kala- ja riistaraportteja nro 172. 33 s. ISBN 951-776-250-X, ISSN 1238-3325.

Ahvonen, A. & Honkanen, A. 2000. Kalatalousbarometri 2000: Yritysten taloudelliset näkymät. Helsinki, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kala- ja riistaraportteja nro 185. 34 s. ISBN 951-776-270-4, ISSN 1238-3325. <http://www.rktl.fi/www/uploads/pdf/raportti185.pdf>

Ahvonen, A. & Honkanen, A. 2002. Kalatalousbarometri 2002: Yritysten taloudelliset näkymät. Summary: Fishery Barometer 2002 - Economic Outlook of Finnish Fishery Enterprises. Helsinki, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kala- ja riistaraportteja nro 248. 28 s. ISBN 951-776-363-6, ISSN 1238-3325. <http://www.rktl.fi/www/uploads/pdf/raportti248.pdf>

Ahvonen, A., Honkanen, A. 2003. Kalatalousbarometri 2003: Elinkeino ja kuluttajat. Helsinki, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kala- ja riistaraportteja 280. 23 s. ISBN 951-776-406-5, ISSN 1238-3325. <http://www.rktl.fi/www/uploads/pdf/raportti280.pdf>

- Ahvonon, A. & Honkanen, A. 2004. Kalatalousbarometri 2004: Yritysten taloudelliset näkymät. Summary: Fishery Barometer 2004 - Economic Outlook of Finnish Fishery Enterprises. Helsinki, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kala- ja riistaraportteja 310. 29 s. ISBN 951-776-442-1, ISSN 1238-3325. <http://www.rktl.fi/www/uploads/pdf/raportti310.pdf>
- Deville, J.-C. & Särndal, C.-E. 1992. Calibration Estimators in Survey Sampling. *Journal of the American Statistical Association*, vol. 87: 376-382.
- Deville, J.-C., Särndal, C.-E. & Sautory, O. 1993. Generalized Raking Procedures in Survey Sampling. *Journal of the American Statistical Association*, vol. 88: 1013-1020.
- European Commission 1997. The joint harmonised EU programme of business and consumer surveys. Directorate-General for Economic and Financial Affairs. *European Economy. Reports and Studies No 6*. ISSN 0379-0991.
- Godenhjelm, P., Ahvonon, A. & Honkanen, A. 2000. Kalaväittämät puntarissa – havaintoja surveymittaamisen herkästä ja moninaisesta luonteesta. Helsinki, Tilastokeskus. *Hyvinvointikatsaus 4/2000*: 71-74. ISSN 0788-4141.
- Godenhjelm, P., Honkanen, A. & Ahvonon, A. 2005. The Peculiar Logic Of Survey Questions: Domestic Food Superiority Is Not Equal To Foreign Food Inferiority. *International Journal of Public Opinion Research* 17: 362-370. <http://ijpor.oxfordjournals.org/cgi/reprint/17/3/362>
- Honkanen, A. & Ahvonon, A. 2001. Kalatalousbarometri 2001: Yritysten taloudelliset näkymät. Summary: Fishery Barometer 2001 - Economic Outlook of Finnish Fishery Enterprises. Helsinki, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kala- ja riistaraportteja nro 220. 28 s. <http://www.rktl.fi/www/uploads/pdf/raportti220.pdf>
- Honkanen, A., Ahvonon, A. 2003. Kalatalousbarometri 2003: Yritysten taloudelliset näkymät. Summary: Fishery Barometer 2003 - Economic Outlook of Finnish Fishery Enterprises. Helsinki, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kala- ja riistaraportteja 279. 29 s. ISBN 951-776-405-7, ISSN 1238-3325. <http://www.rktl.fi/www/uploads/pdf/raportti279.pdf>
- Honkanen, A. & Ahvonon, A. &. 2005. Kalatalousbarometri 2005: Yritysten taloudelliset näkymät. Summary: Fishery Barometer 2005 - Economic Outlook of Finnish Fishery Enterprises. Helsinki, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kala- ja riistaraportteja 357. 29 s. ISBN 951-776-498-7, ISSN 1238-3325. <http://www.rktl.fi/www/uploads/pdf/raportti357.pdf>
- Honkanen, A. & Ahvonon, A. &. 2006. Kalatalousbarometri 2006: Yritysten taloudelliset näkymät. Summary: Fishery Barometer 2006 - Economic Outlook of Finnish Fishery Enterprises. Helsinki, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kala- ja riistaraportteja 380. 29 s. ISBN 951-776-526-6, ISSN 1238-3325. <http://www.rktl.fi/www/uploads/pdf/raportti380.pdf>
- Olsen, H. 2002. The silence of numbers: a split-sample experiment concerning respondents' linguistic sensitivity in Danish survey studies. *International Journal of Social Research Methodology*, vol 5, no 4, 293-312.
- Sudman, S., Bradburn, N.M. & Schwarz, N. 1996. Thinking about answers. The application of cognitive process to survey methodology. Jossey-Bass Publishers. San Francisco.
- Tourangeau, R., Rips, L.J. & Rasinski, K. 2000. The psychology of survey response. Cambridge University Press. Cambridge.
- Willis, G.P. 1994. Cognitive interviewing and questionnaire design: a training manual. Working Papers Series. N:o 7. Office of Research and Methodology. National Center for Health Statistics. Hyattsville. Maryland.
- Willis, G.P., DeMaio, T.J. & Harris-Kojetin, B. 1999. Is the bandwagon headed to the methodological promised land? Evaluating the validity of cognitive interviewing techniques. In: Sirken, M.G., Hermann, D.J., Schechter, S., Schwarz, N., Tanur, J.M. & Tourangeau, R. (eds.). *Cognition and Survey Research*. John Wiley & Sons. New York. 133-153.